

T.a.v.

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum
13 februari 2024

verslag

Omschrijving	Verslag Standaardisatieraad 13 februari
Vergaderdatum en -tijd	13 februari 2024, 15.00 uur
Vergaderplaats	Teams
Aanwezig	Arne Bakker, Gemeente Groningen Tanja van Burgel, Ministerie van Financiën Fred van Kan, Gelders Archief Ella Kok-Majewska, Regionaal Archief Rivierenland Wim van Nunspeet, Centraal Bureau voor Statistiek (tot 16:30) Mary-José van Overveld, Waterschap Brabantse Delta Hella Borking, Rijksprogramma Duurzaam Digitale Informatiehuishouding Fleur ter Borg, CIO-rijk Afelonne Doek, Nationaal Archief (Voorzitter) Geert Leloup, Nationaal Archief (Coördinator kennisproducten) Frank Smeets, Nationaal Archief (Notulist)
Afwezig	Dick Bunscoeke, Provincie Drenthe en Groningen

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heet de leden welkom. Een lid heeft zich afgemeld. Hella Borking vervangt Erik Mulder en Fleur ter Borg schuift aan als vervanger van CIO Rijk.

Fred van Kan schuift voor de laatste keer namens de Regionale Historische Centra (RHC) aan bij dit gremium. De voorzitter spreekt dank uit voor zijn waardevolle rol in en bijdrage aan de SR. Fred van Kan zal zijn opvolging ter sprake brengen bij een volgende bijeenkomst van RHC's begin april.

Er zijn geen verdere aanvullingen op de agenda.

2. Verslag vorige vergadering d.d. 14 november 2023 – ter goedkeuring

Het verslag wordt goedgekeurd. Bij pagina 4 van het verslag wordt gevraagd of er vervolg is gegeven aan de afstemming met de werkgroep Metagegevens Rijksoverheid over de link tussen metagegevens en het informatieobject in het

Overheidsinformatiemodel. Deze actie was belegd bij het Rijksprogramma Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI) en wordt nagevraagd.

Daarbij aansluitend worden teruggekoppeld over de actiepunten die bij verschillende partijen belegd waren:

Nationaal Archief (NA):

- De opmerkingen voor afstemming betreffende geaccordeerde kennisproducten zijn opgepakt.
- Het actiepunt m.b.t. de resultaten van de quickscan komt bij agendapunt 7 aan de orde.
- De voorzitter heeft inmiddels, zoals afgesproken, met één lid een gesprek gehad. De gesprekken met de twee andere nieuwe leden worden nog ingepland.

CIO Rijk (bij het afsluiten van de bijeenkomst)

- De mogelijke inbrenging van de Norm Voorkeursformaten in het CTO-Beraad en CIO-Beraad wordt op 17 maart 2024 besproken in een overleg tussen de voorzitter en de vertegenwoordiger van CIO Rijk.
- De afstemming van het Overheidsinformatiemodel met de CDO-Raad heeft plaatsgevonden. Vanuit dat perspectief is en wordt nu ook input gegeven op het model.

3. Update MDTO

Op 5 december 2023 is de norm 'Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie' (MDTO) voor het Rijk vastgesteld als standaard. Ook is er goedkeuring voor de routekaart met vervolgstappen.

Een belangrijke vervolgstap is het bereiken van een landelijke status voor MDTO met 'Pas toe of leg uit'-verplichting. Met het oog daarop zal MDTO aangemeld worden bij Forum Standaardisatie en voor vaststelling voorgelegd worden aan het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale overheid (OBDO). Daarvoor hebben de eerste gesprekken inmiddels plaatsgevonden. In het traject zal ook afstemming plaatsvinden met KOOP i.v.m. de gelijktijdige aanmelding van TOOI. Streefdoel is om MDTO begin april 2024 bij het Forum Standaardisatie aan te melden en door het OBDO te laten vaststellen in in februari 2025.

Eén van de leden geeft aan dat MDTO ook zal worden voorgelegd aan het College Dienstverlening van de VNG. Daarbij aansluitend wordt de vraag gesteld of er nog een nader instructie komt over het vastleggen van metagegevens in relatie tot art. 19 van de Archiefregeling. Dit wordt nagevraagd en schriftelijk beantwoord.

4. Handreiking Archiveren in de informatieketen (2e module) – ter accordering

De projectleider van de handreiking neemt de SR mee in het proces en de gemaakte keuzes. Voor de presentatie van deze module is gekozen voor een

tweedeling: één deel in de vorm van een webpagina met uitleg en één deel als 'vraaggeleiding'.

Die laatste term wordt als enigszins vaag ervaren, maar er is ook begrip dat een alternatief als 'beslisboom' de lading niet helemaal dekt. Door de vragen van de vraaggeleiding te volgen krijgt de gebruiker namelijk geen specifieke oplossing voorgeschreven. Het helpt daarentegen om de vraag te beantwoorden voor welke informatie de organisatie verantwoordelijk is. Het voordeel van deze aanpak is dat het onderwerp minder abstract wordt ervaren.

Voor de projectgroep is het vaak schipperen tussen een meer algemeen en meer specifieke insteek van het product. Daarnaast is er bij het gebruik van begrippen sprake van een spanningsveld met de juridische werkelijkheid. De handreiking maakt nu bijvoorbeeld gebruik van de wettelijke term 'zorgdrager(schap)'.

De volgende module van de handreiking wordt mogelijk aan de volgende SR in juni voorgelegd voor accordering, maar realistischer is de daaropvolgende SR eind dit jaar.

Na de toelichting door de projectleider wordt de vraag gesteld waarom gebruik wordt gemaakt van het begrip 'zorgdrager(schap)' i.p.v. 'verantwoordelijk overheidsorgaan' uit de concepttekst van de Nieuwe Archiefwet. Daarop verduidelijkt de projectleider dat er voor dit kennisproduct bewust voor gekozen is niet vooruit te lopen op de nieuwe Archiefwet. Wanneer die van kracht wordt, wordt het begrip aangepast. Daarop wordt gesuggereerd om in een toelichting op te nemen waarom gekozen is voor gebruik van dit begrip. Door een ander lid wordt daaraan toegevoegd dat in een toelichting ook een vertaling gemaakt kan worden van nieuwe naar vroegere begrippen. Dat zou ook in de vorm kunnen van een tijdelijke pagina. De Coördinator kennisproducten geeft aan dat dit voor alle kennisproducten speelt en dat naar aanleiding van deze feedback bestudeerd zal worden hoe dit best opgepakt wordt.

Verder geeft een lid aan dat de tekst "de uitvoering van de taak en het zorgdragerschap" aangescherpt moet worden op het punt van juridische begrippen. Het gaat bijvoorbeeld niet om de 'uitvoering van de taak' maar om de 'verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de taak'. De projectleider beaamt dit en zal de opmerking overnemen. Hij geeft verder aan dat ook begrippen als mandatering en delegatie belangrijk zijn. Het is ook goed om de begrippen aan te scherpen aan de hand van de Awb, zoals het lid suggereert. Een lid vraagt waarom er gekozen is om een testpanel na publicatie te laten starten, in plaats van daarvoor. Uitgelegd wordt dat daaraan een logica ten grondslag ligt: de handreiking gaat pas leven na publicatie en de gepubliceerde versie wordt gezien als 'minimum viable product' waarop voortgebouwd kan worden. Enkele leden geven aan dat hun organisatie graag deelneemt aan een testpanel.

Eén lid merkt op dat bij het doorlopen van de vraaggeleiding, invullen van een 'nee' bij de laatste vraag, niet leidde tot een verdere tekst die uitleg gaf over wat dit betekende. Dit wordt ook opgepakt.

Tot slot geven enkele leden aan dat de voorgestelde voorbeelden aangescherpt dienen te worden. Deze voorbeelden zijn erg complex en de bijhorende toelichting wordt nu niet als verhelderend ervaren. Daarbij wordt ook het perspectief gemist van bijvoorbeeld een omgevingsdienst binnen het DSO. De projectleider geeft aan dat dit opgepakt en verwerkt zal worden.

De voorzitter vraagt aan de leden of de module na het doorvoeren van deze aanpassingen geaccordeerd kan worden. En vervolgens gepubliceerd kan worden. De leden van de SR gaan akkoord.

5. 1) DUTO-raamwerk, ter accordering. 2) Vervolgstappen DUTO-raamwerk, ter bespreking

De projectleider van het DUTO-raamwerk start zijn toelichting van het DUTO-raamwerk met twee thema's: wat is het DUTO-raamwerk en hoe is het tot stand gekomen. Bij dat laatste wordt ook met name de openbare review toegelicht.

Het DUTO-raamwerk is een invulling van de toezegging uit de kabinetsreactie op het rapport 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag, om concrete eisen op te stellen voor het borgen van duurzame toegankelijkheid (DUTO) van overheidsinformatie. Van het DUTO-raamwerk heeft de SR eerder al twee modules vastgesteld: die inleidende modules gingen over de waarde van DUTO en de kenmerken daarvan. De modules 3 t/m 8 die nu ter tafel liggen zijn de praktische invulling daarvan: hoe kun je DUTO waarborgen in informatiesystemen? De bedoeling is om de abstracte principes uitvoerbaar te maken op een systematische manier en daarbij volledig te zijn. Het raamwerk moet daarbij recht doen aan de grote diversiteit van overheidsorganisaties. Het raamwerk moet helpen passende keuzes te maken, zonder dat het een keurslijf wordt. Het gaat ook niet alleen om hard- en software: informatiesysteem wordt breed gedefinieerd en omvat ook organisatie, mensen, en procedures. De doelgroep omvat zowel functionarissen op strategisch niveau als informatiespecialisten van verschillende disciplines. Praktische toepasbaarheid was een belangrijk doel bij de ontwikkeling.

Vervolgens licht de projectleider toe hoe het DUTO-raamwerk tot stand is gekomen. Het ontwikkeld als 'open standaard', in samenwerking met het werkveld. Uit de openbare review is ook een grote betrokkenheid gebleken: 30 organisaties hebben gereageerd, wat resulteerde in 876 opmerkingen. De opmerkingen hebben geleid tot een aanscherping van de modules, zowel inhoudelijk als op het gebied van consistentie. Dat onderschrijft de waarde van deze werkwijze, waarbij het werkveld actief wordt betrokken. Prominente

thema's waren o.a. verduidelijking van gebruikte concepten als DUTO-processen, functies, services en verantwoording bij het gebruik van normen. Een aantal thema's zal worden uitgewerkt in een extra webpagina met F.A.Q. Bij de verwerken van alle input is ook dankbaar gebruik gemaakt van de kennis van de redactiegroep.

De eerste reactie vanuit het Ministerie van Financiën is positief. Met het voorstel om in contact op te nemen met hun expertgroep informatiehuishouding voor de verdere uitwerking van praktijkvoorbeelden/cases. Hier wordt graag op ingegaan aangezien het uitwerken van praktijkvoorbeelden een van de doelen van de implementatieplanning is.

Vanuit CIO Rijk wordt opgemerkt dat een volgende stap kan zijn om het raamwerk voor te leggen aan het CIO-beraad voor vaststelling als standaard voor het Rijk. De projectleider geeft aan dat dit verdere normering ook een doel is in het implementatieplan. Hoe meer overheidslagen DUTO omarmen en toepassen, hoe meer ruggeleuning dat biedt bij het verheffen tot landelijke standaard.

Gevraagd wordt of het NA ook ondersteuning kan bieden bij de toepassing van het raamwerk, en in het bijzonder het maken van goede afwegingen om te komen tot passende maatregelen. Dat wordt bevestigd. DUTO wordt bewust niet als 'vinklijstje' neergezet omdat daarmee niet ingespeeld kan worden op de diversiteit van de overheidsorganisaties. Wel geeft het organisaties allerlei handvatten geboden om passende keuzes te maken. Daarnaast wil het NA actief ondersteuning bieden bij de implementatie door overheden. Tot slot staat de quickscan risicoanalyse als mogelijk kennisproduct op de ontwikkelagenda (zie ook agendapunt 7), al zal dat niet klaar zijn in 2024.

Eén van de leden geeft aan dat het raamwerk een goede systematische uitwerking biedt en geeft zijn complimenten. Dit wordt door een ander lid beaamd, met toevoeging dat het ook goede handvatten biedt voor gesprekken tussen archiefdiensten en overheidsorganisaties. Gevraagd wordt of de archiefwetgeving niet genoemd moet worden in de modules. Hierop wordt geantwoord dat het een bewuste keuze was om de modules niet per se te beschrijven vanuit de archiefwettelijke context, maar het proces. Haakjes voor de wettelijke context zijn er zeker. Wel zal naar aanleiding van deze opmerking bekeken worden of aspecten van de Archiefwet beter benoemd kunnen worden in de paragrafen 'procesbeschrijving' in iedere procesmodule en/of nader uitgewerkt kunnen worden in de webpagina met FAQ.

Tot slot geeft een lid complimenten voor het doorlopen proces en voor de omgang met de kritiekpunten uit de openbare review.

De voorzitter vraagt de leden of er bezwaren zijn tegen de accordering van de modules. De leden hebben geen bezwaren tegen de accordering. De voorzitter spreekt dank uit voor de bijdrage die de leden van de SR hebben geleverd aan de totstandkoming en vraagt hen om ook het ambassadeurschap op zich te nemen.

Na de accordering neemt de projectleider de gelegenheid ten baat om de SR mee te nemen in het implementatieplan voor het DUTO-raamwerk. Daarbij wordt gefocust op bekendheid, toepassing en verdere ontwikkeling van DUTO. Doel is om te zorgen dat het raamwerk blijft aansluiten op praktijk. En verdere normering wordt ondersteund. De eerste initiatieven worden reeds uitgerold. Zo vindt op 15 februari een feedbacksessie plaats om het werkveld mee te nemen in het plan voor de implementatie. Een aantal voorbeelden van geplande activiteiten zijn:

- kennisdeling via archiefdagen, CIO-dag, presentaties bij diverse overheden,
- organisatie van een webinar bij Grip op Informatie (VNG) in samenwerking met een gemeente die koploper is,
- Uitrol van een koploperstraject waarbij early adopters ervaringen kunnen uitwisselen,
- Ontwikkeling van e-learnings.
- Beschikbaar maken van een filterbare en sorteerbare lijst (excel) met alle modeisen en randvoorwaarden

De voorzitter roept de leden op om op de lijn te komen als deze suggesties hebben voor andere activiteiten.

6. Architectuurschets Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie, - ter bespreking.

De Enterprise Architect van het NA licht de architectuurschets toe. De schets is eigenlijk geen architectuur: het is een visie over hoe we als overheid moeten omgaan met informatie. Het doel is om te komen tot een structurele en wendbare informatiehuishouding die duurzaam toegankelijk is. De visie heeft wel invloed op hoe de architectuur vormgegeven gaat worden. De toekomst die het stuk voor zich ziet, betreft de periode na 2030. Deze visie komt voort uit Open op Orde en heeft de Rijksoverheid als scope, de ambitie is echter om deze te verbreden naar de andere overheden.

De vragen die aan de SR worden voorgelegd zijn: welke indruk hebben de leden van de visie en zo ja, is deze visie dan richtinggevend voor toekomstige kennisproducten waar dat van toepassing is. De voorzitter vraagt de leden wat de indrukken van en het draagvlak in de SR is.

Eén lid begint met de opmerking dat het mooie uitgangspunten zijn, wel vraagt hij zich af in hoeverre deze uitputtend zijn en of er ook buiten Nederland, in met name de Europese Unie, voorbeelden zijn. Hierop wordt geantwoord dat landen verschillende keuzes maken, al komt er wel veel

Europese regelgeving op ons af. Bij de schets is vooral gekeken naar de Scandinavische landen, voorbeelden daarvan zijn een principe als single point of truth en snelle afhandeling van informatieverzoeken.

Een andere vraag betreft in hoeverre de ontwikkelingen na 2030, gezien de snel veranderende wereld, voorspelbaar zijn. In antwoord hierop wordt beaamd dat ontwikkelingen snel gaan maar dat de visie helpt om grip te krijgen. AI kan bijvoorbeeld alleen werken als er structuur is. Met de schets wordt een basis gelegd om de toekomst de baas te kunnen. Het belang van die proactieve insteek wordt daarop beaamd en gewaardeerd.

Eén van de leden geeft aan blij te zijn met het stuk en wijst erop dat onlangs bij het Rijk een nieuwe Architectuurraad van start is gegaan. Zij stelt voor dat de architectuurschets daar ingebracht wordt. Dit voorstel wordt graag aangenomen.

Vanuit gemeenten wordt de visie positief onthaald en wordt er verzocht om actief te kunnen participeren in de visie. In reactie hierop wordt aangegeven dat een dergelijk dialoog bijzonder welkom is.

Verscheidene leden vragen zich evenwel af wat de positionering is van de architectuurschets en wat het toevoegt aan hetgeen er al is, zoals Archiveren by design en DUTO. Hierop wordt geantwoord dat deze visie zich in het verlengde van DUTO situeert: DUTO bestaat uit maatregelen, de architectuurschets beschrijft de Rijksoverheid als stelsel vanuit het perspectief van burgers en bedrijven. Het heeft een hoger abstractieniveau.

Ook wordt de vraag gesteld hoe de visie zich verhoudt tot een 'houtschoolschets'. Mogelijk betreft dat een oudere versie van de architectuurschets, maar het zou ook kunnen zijn dat een ander document van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met dezelfde naam circuleert.

Tot slot wordt nog namens één lid de vraag gesteld of heeft iedereen hetzelfde beeld bij "architectuur"? En of er te variëren is in complexiteit en detaillering? Dit is lastig te beantwoorden omdat de schets niet echt over architectuur gaat.

De voorzitter vat de discussies samen en geeft aan dat duidelijk is dat het om een visie gaat, maar dat nog onduidelijk is hoe deze zich verhoudt tot andere initiatieven en vervolgens wat het voor organisaties betekent en hoe het gaat helpen. Het gevoel overheerst dat de schets wat verduidelijking en concretere uitwerking nodig heeft. Eén van de leden voegt toe dat er meer is dan het Rijk en dit aspect nog wat te missen. Voorgesteld wordt om hierover verder te schakelen met zowel Rijks- als decentrale overheden. En het onderwerp opnieuw op de volgende SR te agenderen.

7. Quickscan en ontwikkelagenda – ter bespreking

Een in 2023 uitgevoerde Quicksan, klantpanel en inventarisatie hebben geleid tot een voorstel voor aanpassing en aanvulling van de ontwikkelagenda. Met prioritering van de ontwikkeling, herziening en wijziging van kennisproducten. Daarnaast zijn er onderwerpen die nader onderzocht moeten worden of geschrapt worden. De SR wordt gevraagd of zij de onderwerpen herkennen en akkoord gaan met de prioritering.

Eén van de leden vraagt wat de prioritering precies behelst. Daarop wordt verduidelijkt dat deze vooral in de onder 1 (ontwikkelen) en 2 (herzien) genoemde onderwerpen aan bod komt. Deze onderwerpen zouden dan de komende maanden opgepakt worden. De kleine wijzigingen worden op korte termijn doorgevoerd.

Bij punt 6 (niet te ontwikkelen) wordt gevraagd waarom de nieuwe Archiefwet niet als thema opgepakt wordt. Hierop wordt toegelicht dat de voorlichting over de Archiefwet wel belangrijk is, maar niet tot kennisontwikkeling gerekend kan worden. Wel zullen kennisproducten aangepast of ontwikkeld worden vanuit het perspectief van de nieuwe Archiefwet. Voorts wordt gevraagd waarom het onderwerp informatiebeveiliging niet ontwikkeld wordt. Uitgelegd wordt dat het initiatief daartoe beter belegd wordt bij experts en organisaties met focus op informatiebeveiliging.

Bij punt 3 (herziening) wordt gevraagd snel aandacht aan te geven aan de onderwerpen e-mail en chat. Dat zal wel degelijk opgepakt worden, maar dan door kleinere aanpassingen door te voeren in de bestaande handreikingen. Voor een volledige herziening van deze handreikingen is het te vroeg. Zo loopt er bij de Rijksoverheid voor chat een pilot die interessante inzichten kan opleveren. En is de implementatie van de sleutelfunctiemethodiek bij Rijk nog niet afgerond. In de marge van deze toelichting wordt overigens verduidelijkt dat de 'Handreiking e-mail archiveren' op de ontwikkelagenda betrekking heeft op de landelijke en meer algemene handreiking van het NA. En dus niet hetzelfde is als de voor de Rijksoverheid bestemde en op de sleutelfunctiemethodiek geënte 'Handreiking bewaren e-mail Rijksoverheid'. De voorzitter vraagt dit verschil steeds goed te duiden. Naar aanleiding van de vraag over het oppakken van social media archivering, wordt aangegeven dat dit onderwerp al op de ontwikkelagenda staat en dat de ontwikkeling hiervan al gestart is.

Eén van de leden vraagt ook om nog te kijken naar de evaluatie van baseline IHH Rijksoverheid. Geantwoord wordt dat afgesproken is dat niet NA maar CIO-rijk daarin de trekker zal zijn. En dat deze laatste dit op korte termijn wil initiëren.

Tot slot wordt door één van de leden aangegeven dat twee zaken worden gemist: concretisering naar een planning en een prognose van de realisatiekracht. In reactie hierop wordt toegelicht dat een planning er nog

niet is i.v.m. met capaciteit, al ontstaat er nu wel meer ruimte op dat gebied. Wat betreft realisatiekracht is er ook meer capaciteit door financiering vanuit diverse programma's.

8. Afronding

Eén van de leden neemt deel aan een werkgroep voor videotulen, waarbij ook gesprekken gaan plaatsvinden met leveranciers. Er wordt nagegaan of er via die weg nog mensen met elkaar in contact kunnen worden gebracht.